

7/5880

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

Sayı : B.18.0.HUK.0.744/1795
Konu : 7/5880 Sayılı Soru Önergesi

07/05/2012

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)**

İlgi :09/04/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-120.07(7/5880)96849-59105 sayılı yazınız.

Kütahya Milletvekili Sayın Alim IŞIK'ın yazılı olarak cevaplanması isteğiyle Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ'a yöneltilen 7/5880 sayılı Yazılı Soru Önergesi ile ilgili cevap metni ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

**Egemen BAĞIŞ
Avrupa Birliği Bakanı**

EKİ : 5 sayfa

T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Kütahya Milletvekili Sayın Alim IŞIK'ın Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ'a yönelttiği 7/5880 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap metni:

1- Halen vatandaşlarımıza vize uygulayan AB ülkeleri hangileridir?

Cevap: 2012 yılı itibariyle tüm Avrupa Birliği (AB) üyesi devletler (Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İtalya, Danimarka, İrlanda, İngiltere, Yunanistan, Portekiz, İspanya, Avusturya, Finlandiya, İsveç, GKRY, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya, Bulgaristan, Romanya) Türk vatandaşlarına vize uygulamaktadır.

2- Türklere 2002 yılında vize uygulayıp da 2012 yılında vizeyi kaldırmış AB ülkesi veya ülkeleri var mıdır? Varsa bunlar hangileridir?

Cevap: 2012 yılı itibariyle Türk vatandaşlarına vize uygulamayı bırakmış AB üyesi devlet bulunmamaktadır.

3- Anılan dönemde Türklere vize zorunluluğu getiren AB ülkeleri olmuş mudur? Oldu ise bunlar hangileridir?

Cevap: Avrupa Birliğine katılım süreçleri çerçevesinde Slovenya, Malta, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Polonya, Slovakya, Romanya ve Bulgaristan, AB'ye katılım süreçleri çerçevesinde Türk vatandaşlarına vize zorunluluğu getirmiştir.

4- Bakanlığınız döneminde Türk vatandaşlarına vize uygulamaya devam eden AB ülkeleri nezdinde hangi tür girişimlerde bulunulmuş ve hangi sonuçlar alınmıştır?

Cevap: Vatandaşlarımızın vize alırken çektikleri sıkıntı hepimizin malumudur ve AK Parti Hükümeti olarak vatandaşlarımızın bu haksız uygulamalara maruz kalmaması için gereken her türlü çabayı sarf etmek en önem verdiğimiz konulardan biridir. Bilindiği üzere Hükümetimiz, vatandaşlarımıza uygulanan Schengen vizesinin haksız, mantıksız ve hukuksuz bir uygulama olduğunu her platformda AB tarafına ifade etmekte ve bu yönde güçlü bir çaba ve irade sergilemektedir.

Türkiye ile AB arasındaki mevcut ortaklık ilişkisi ve bu ilişkinin hukuki belgeleri, Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) içtihadı ve bunu esas alan ulusal mahkeme kararları, Türkiye ile AB arasındaki mevcut Gümrük Birliği, ekonomimizin olağanüstü gelişme performansı ve ülkemizin katılım müzakerelerini yürüten aday ülke statüsü gereği Türk vatandaşlarına yönelik Schengen vizesi uygulamasının devam etmesi mümkün değildir.

Nitekim, ABAD tarafından Ankara Anlaşması ve Katma Protokol gibi hukuki metinler çerçevesinde Türk vatandaşlarına uygulanan vizenin hukuka aykırı olduğu tescil edilmiş, Almanya, Hollanda, Danimarka gibi ülkelerin mahkemeleri de Türk vatandaşlarına vize uygulamasının hukuki olmadığı yönünde kararlar vermiştir. Vatandaşlarımızın bir yandan

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

Türkiye ile AB arasındaki ortaklık ilişkisinin hukuki belgelerinden, öte yandan da söz konusu belgeler çerçevesinde ABAD içtiihadından kaynaklanan hakları, AB ülkelerine seyahat ederken tabi oldukları vizenin hukuki olmadığı yönündeki görüşlere dayanak oluşturmaktadır.

ABAD'ın vatandaşlarımız lehine vermiş olduğu kararların gerektiği gibi uygulanması ve bu konuda yargısal süreçte elde edilen kazanımlar, iş adamları, sporcular, akademisyenler, sanatçılar, nakliyeciler gibi belli kategorilerin en azından bazı üye devletler bakımından vize muafiyetine kavuşturulması açısından önem taşımaktadır. Ancak, Türkiye'nin AB'den vize konusundaki asıl hedefi ve politikası tüm Türk vatandaşlarına yönelik vize muafiyetidir.

Hükümetimiz, AB'nin diğer bazı ülkelere uyguladığı vize muafiyeti politikasından çok daha olumlu koşulların AB ile ilişkisi çok sağlam ve eski bir temele dayalı, üstelik katılım müzakerelerini yürüten ülke sıfatıyla kendisine uygulanmasını haklı olarak talep etmektedir. Buna yönelik olarak Hükümetimiz, tüm Türk vatandaşlarının AB üyesi ülkelere Schengen vizesinden muaf olarak seyahatine giden yolda önemli adımlar atmıştır. Özellikle, Geri Kabul Anlaşması (GKA) müzakerelerinin sonuçlandırılması, biyometrik pasaporta geçilmesi, sınır güvenliğinin güçlendirilmesi ve Entegre Sınır Yönetimi konularında önemli adımlar atılmıştır.

Bu çabaların ilk sonuçları, Avrupa Komisyonu'nun İçişlerinden Sorumlu üyesi Sayın Cecilia Malmström ile 28 Eylül 2011 tarihinde Strazburg'da yaptığımız ikili görüşme ve ardından Avrupa Parlamentosu'nda gerçekleşen toplantıda ilk defa vatandaşlarımızın Schengen vizesi konusundaki sıkıntılarını hafifletmeye ve sonlandırmaya yönelik alınacak tedbirlerin açıklanmasıyla alınmaya başlanmıştır. Bu gelişme, Türkiye'nin kararlı tutumu neticesinde vatandaşlarımıza uygulanan vizenin haksız, hukuksuz ve mantıksız olduğunun artık AB'deki muhataplarımız tarafından da kabul edilmeye başlandığını göstermesi açısından önemlidir.

Yapılan ikili görüşmede mutabık kalındığı üzere Komiser Malmström ilk kez "vizelerin tamamen kaldırılması (vize muafiyeti) için bir yol haritası hazırlayacaklarını" Parlamento'daki toplantıda duyurmuştur.

Aynı toplantıda, bu yol haritasının hazırlanıp devreye girmesine kadar olan sürede, Türk vatandaşlarının Schengen vizesi alırken çektiği sıkıntıyı hafifletecek tedbirler alınacağı Komiser Malmström tarafından açıklanmıştır. Komisyon, AB'nin 5 Nisan 2010 tarihinde yürürlüğe giren Vize Kodu Tüzüğü'nün Türkiye'ye en etkili ve gerektiği şekilde uygulanmasına ve bunun ötesine geçebilecek bazı iyileştirmelere yönelik adımlar atacaktır. Buna göre Komisyon; "uzun süreli ve çok girişli vizelerin verilmesi", "vize verilen merkezlerin/konsoloslukların sayısının artırılması", "vize için istenen belgelerin tüm ülkeler bakımından uyumlu hale getirilmesi", "vize ücretlerinin azaltılması ve bazı kategoriler için kaldırılması" ve "işadamları, öğrenci ve akademisyenler başta olmak üzere çeşitli gruplara bazı özel kolaylıklar sağlanması" için hemen harekete geçecektir.

Nitekim, Avrupa Komisyonu 13 Ekim 2011 tarihinde Türkiye'de Schengen vizesi başvurularında istenilen belgeler listesinde uyumlaştırma sağlanması yönünde bir karar almıştır. Buna göre 6 kategori altında yer alan Türk vatandaşları bakımından istenecek uyumlaştırılmış belge listeleri yayımlanmıştır.

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

Bu kategoriler; "iş amacıyla seyahat edenler", "AB'nin eğitim, öğrenim veya araştırma programlarına katılma amacıyla seyahat eden öğrenciler veya bireyler", "kültürel ya da sportif etkinliğe ya da konferansa katılım amacıyla seyahat edenler", "Aile veya arkadaş ziyareti amacıyla seyahat edenler", "turistler", "Schengen alanına giriş ve/veya Schengen alanından geçiş yapacak olan kamyon/tır şoförleri" olarak sayılmaktadır.

Böylece, gerçekleştirilmesi taahhüt edilen ve açıklanan konulardan "vize için istenen belgelerin yeknesaklaştırılması" hususu yerine gelmiştir. Bundan sonraki adımlar olan "uzun süreli ve çoklu giriş vizeleri verilmesi", "vize ücretlerinde indirim", "vize merkezlerinin yaygınlaştırılması" ve "belli kategorilere ilave kolaylıklar sağlanması" gibi konularda gelişmelerin devam etmesini bekliyoruz. Bakanlık olarak bu gelişmelerin yakın takipçisiyiz. Burada belirtilmesi gerekir ki vize alınması koşullarında bir iyileştirme tarafımızdan ancak Avrupa Komisyonu ve üye devletler tarafından zaten atılması gerekli bir adım olarak değerlendirilebilir. Böyle bir adım, tarafımızdan, asıl hedefimiz ve hakkımız olan, tüm Türk vatandaşlarına yönelik vize muafiyeti gerçekleştirilene kadar geçici bir tedbir olarak kabul edilebilir.

5- Bakanlığınız döneminde AB müzakereleri sürecinde kamuoyunca beklenen gelişmelerin sağlanamamış olmasının sebepleri nelerdir?

Türkiye'nin AB'ye üyelik süreci her iki tarafın da çabasını gerektiren zor bir süreçtir. Geline son noktada katılım sürecini, Türkiye'nin içsel reform süreci ve prosedürlere bağlı resmi müzakere süreci olmak üzere 2 açıdan ele alırsak farklı unsurlar üzerinde değerlendirme yapmamız gerekmektedir. Bunlardan ilki bizim performansımıza sıkı sıkıya bağlı iken, ikincisinde AB'den bağımsız hareket edememekteyiz. Bu yüzden de ikincisinde hızlı ve verimli şekilde hareket edebilmemize rağmen, birincisinde kesintilere maruz kalmaktayız.

Nitekim, özellikle 2006 yılının Aralık ayından itibaren yaşadığımız gelişmeler, siyasi olayların bütün süreci etkisi altına alabildiğini göstermiştir. Müzakere sürecimiz, teknik kriterlerden bağımsız olarak, birtakım dış siyasi etkenler yüzünden tıkanmış durumdadır. Nitekim Türkiye her ne yaparsa yapsın, açılmayan 20 fasıldan 17'si AB Konseyi veya bazı ülke/ülkelerin siyasi nitelikli engellemeleri nedeniyle bloke edilmiş durumdadır.

Bu siyasi engellemeler temelinde 9 faslın tarama raporları Konsey'in onayını beklemekte, bir faslın (Dış, Güvenlik ve Savunma Politikası) tarama sonu raporu ise, Komisyonda beklemektedir. Tarama sonu raporlarının resmi olarak Türkiye'ye iletilmemiş olması bu fasıllarda resmi olarak (varsa) açılış kriterlerinin Türkiye'ye bildirilmemiş olması anlamına gelmektedir.

Ayrıca Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Fransa'nın da tek taraflı olarak bazı fasılları bloke etmektedir. Hem açılış- kapanış kriterlerinin belirlenmesi, hem de bu kriterlerin yerine getirilip getirilmediğine ilişkin kararlar Konseyde oybirliği usulüyle alındığı göz önünde bulundurulduğunda yalnız bir devletin bile olumsuz görüş beyan etmesinin tüm süreci sekteye uğratmadaki rolü daha iyi anlaşılabilir.

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

Ayrıca 8 fasıl, 11 Aralık 2006 tarihli Konsey kararı çerçevesinde Ankara Anlaşması'na Ek Protokol'den kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartına bağlı olarak açılamamaktadır. Aynı Karar çerçevesinde hiçbir fasıl kapatılamamaktadır.

Örneğin, Trans Avrupa Ağları ile İşletmeler ve Sanayi Politikası fasıllarının bütün kapanış kriterleri yerine getirilmiş olmasına rağmen, bu fasılların kapandığı resmi olarak ilan edilememektedir. Bu sebeple bu iki fasılın kapandığını ilan eden HAK (Hükümetlerarası Konferans) toplantısı yapılamamıştır.

Elbette ki bu durum kamuoyunda, bir takım yanlış yönlendirmelerin de etkisiyle tüm sürecin durduğu, hatta bazen de ülkemizin üzerine düşenleri yapmadığı algısına neden olmaktadır. Çünkü fasılların açılmasını/kapanmasını resmi bir onaylama aracı olarak düşünürsek, Türkiye birçok kapsamlı reform yapmış olmasına rağmen, bu reformları takdir eden resmi mekanizmalardan mahrum bırakılmıştır.

Bu durumun çözülmesi için gerekli tüm siyasi/teknik diyalog aralıksız olarak devam ettirilmektedir. Tüm bu çabalarımızı ve yaşanan sıkıntının büyüklüğünü göz önünde bulunduran Avrupa Komisyonu, 2011 Yılı İlerleme Raporu ile birlikte yayımladığı 2011-2012 Genişleme Strateji Belgesinde Türkiye'nin reform sürecine destek olmak amacıyla bir "Pozitif Gündem" oluşturulmasını gündeme getirmiştir." Bu çerçevede siyasi blokajlı fasıllar da dâhil olmak üzere, Türkiye'nin müzakere sürecine ivme kazandırılması hedeflenmektedir. Dolayısıyla, Pozitif Gündem'in AB katılım müzakerelerinin yerini alması gibi bir durum asla söz konusu değildir, aksine Pozitif Gündemin amacı müzakere sürecinin desteklenmesidir.

"Pozitif Gündem" kapsamında siyasi reformlar, vize, enerji ve terörle mücadele gibi Türkiye-AB ilişkileri açısından önemli konulardaki işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesinin yanı sıra, siyasi blokajlı fasıllar dahil olmak üzere, müzakere fasıllarında çalışma grupları kurularak teknik kriterlerin en kısa sürede yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. İlk etapta 8 fasılda çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu yöntem çerçevesinde, siyasi blokajlar kalktığında birden fazla fasıl en kısa sürede müzakerelere açabilmek için, gerek Türkiye'nin gerekse AB tarafının hazır olması hedeflenmektedir.

6- Bakanlığınızın anılan konuya ilişkin 2012 programı nasıldır?

Cevap: Bakanlık olarak vize sorununa çözüm bulunması için tüm kamu kurum ve kuruluşlarımız ve sivil toplumumuzla yürüttüğümüz çalışmalarımızı daha da geliştirmek ve amaca ulaştıracak yöntem ve politikaları geliştirmek yönündeki kararlılığımız 2012 yılında da sürecektir.

2012 yılında, vatandaşlarımız tarafından AB ülkeleri mahkemeleri ve ABAD nezdinde açılan davaları ve mahkeme kararlarının uygulanması takip edilecek, vatandaşlarımızın dava açma konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Nitekim, bu doğrultuda 28 Mart 2012 tarihinde, Avrupa Birliği üyesi devletlere ve Avrupa Birliği kurumlarına yönelik olarak en sonuncusu Hollanda Danıştayı tarafından 14 Mart 2012 tarihinde verilen, Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) ve ulusal mahkemelerinin Türk

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

vatandaşlarına vize uygulanamayacağı yönündeki kararlarına uymaları yönünde yazılı çağrıda bulunulmuştur. “Turkey Calls The EU Member States and European Commission To Take Action For Visa Free Travel Of Turkish Citizens” (“Türkiye, AB Üyesi Devletlere ve Avrupa Komisyonu’na Türk Vatandaşlarının Vizesiz Seyahat Edebilmeleri İçin Harekete Geçme Çağrısında Bulunuyor”) başlıklı metin Türkçe ve İngilizce olarak yurt içi ve dışındaki temas noktalarımıza iletilmiştir. Aynı metin, imzalı mektubumla Avrupa Komisyonu üyeleri Sayın Füle ve Sayın Malmström’e, Avrupa Parlamentosu Başkanı Sayın Schulz’a ve AB Konseyi Dönem Başkanı Danimarka Dışişleri Bakanı Sayın Søvndal’a iletilmiştir.

Vize konusuna ilişkin AB kurumları ve üye devletler nezdindeki girişimlerimiz devam edecek, özellikle vize muafiyeti yol haritasının hazırlanması için gerekli yetkinin Komisyon tarafından AB Konseyi’nden alınmasına yönelik talebimiz doğrultusunda Dışişleri Bakanlığımızla birlikte çabalarımız artarak sürecektir. Bu alanda Türkiye olarak istikrarlı biçimde izlediğimiz temel politika tüm Türk vatandaşlarına vizelerin kaldırılmasına yönelik vize muafiyetinin sağlanmasıdır ve öyle kalmaya da devam edecektir.

7- 2012 yılında hangi AB ülkelerinde Türklere uygulanan vizelerin kaldırılması sağlanabilecektir?

Cevap: Türk vatandaşlarına uygulanan vizelerin kaldırılmasına yönelik çalışmalarımız, Schengen Alanı’na dahil olan ve olmayan Avrupa Birliği üyesi ülkelerin tamamına yönelik olarak devam etmektedir. Schengen Alanı’nda vizesiz seyahat konusunda önümüzdeki dönemde önemli açılımlar olacağına inanmaktayız.